

КАРТОГРАФО-АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЛАНДШАФТНИХ КОМПЛЕКСІВ ТА СТРУКТУРИ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ПОЛІССЯ

Нестерчук І. К., к.геогр.н.

Актуальність теми. Дослідження, що пов'язані з вивченням особливостей використання території та оцінкою антропогенного навантаження на регіональному рівні досить актуальні в умовах постійно зростаючого впливу суспільства на природне середовище. Рівень вивчення суспільно-природної взаємодії на теренах Правобережного Полісся зараз залишається ще недостатнім, за наявності в неї великої кількості різноманітних екогеографічних проблем.

Аналіз останніх досліджень та систематизація наукових праць на різноманітних документальних носіях, що стосуються окресленої теми (В. А. Анучина, В. А. Барановського, А. Е. Воейкова, О. П. Гавриленко, І. П. Герасимова, С. А. Генсірука, К. І. Геренчука, М. Д. Гродзинського, В. М. Гуцуляка, А. Г. Ісаченка, Г. С. Макуніної, Л. Л. Малишевої, О. М. Маринича, Ю. А. Олішевської, В. М. Пащенко, К. А. Позаченюка, В. С. Преображенського, О. Г. Топчієва, Л. П. Царика, І. Г. Черваньова, П. Г. Шищенко та ін.) показали, що дослідження по цілеспрямованому вирішенню геоекологічних проблем вимагають подальшого опрацювання на регіональному рівні.

Метою науково-дослідної роботи виступають дослідження просторово-часових закономірностей територіальної диференціації регіональних одиниць, прояв сучасних фізико-географічних процесів, місцеві особливості впливу природних умов на

господарську діяльність і проживання населення, зміни природних умов та природних ресурсів протягом історичного часу внаслідок антропогенного навантаження.

Об'єктом дослідження - є природне середовище Правобережного Полісся як сукупність природних і природно-антропогенних умов, що визначають життєдіяльність людини.

Методи дослідження: діалектичний, абстрактно-логічний, картографічний, комп'ютерні технології, порівняльно-географічний, індексний, групування, типології, геостатистичні моделі.

Науково-методичні результати НДР спрямовані на обґрунтування проектів природокористування Правобережного Полісся і створення картографічної моделі ландшафтних комплексів в масштабі 1: 800 000. Проектно-результативний аспект геоecологічного аналізу, який полягає у здійсненні картографо-аналітичної та еколого-прогнозої оцінки просторової природно-господарської різноманітності

Правобережного Полісся, яка в першу чергу відображає законодавчі організаційно-технічні рішення:

1) гармонійне перетворення ландшафтів і раціональне використання та відновлення природних ресурсів за умови постійної їх охорони;

2) конструювання оптимальної структурно-функціональної організації регіону [1-12].

Регіональне проектування спирається на критерії і показники збереженості, антропогенної трансформованості, стійкості й надійності ландшафтів щодо природних катастроф та господарських навантажень.

Перелік опублікованих праць за тематикою НДР. Результати досліджень з НДР за 2012-2013 р. р. опубліковані у 6 наукових працях, рекомендованих ВАК України та 3 у матеріалах наукових і науково-практичних конференцій загальним обсягом 3,1 друкованих аркушів (табл. 1).

Таблиця 1.

Перелік наукових праць за тематикою НДР

№ з/п	Наукові праці	Матеріалах наукових і науково-практичних конференцій
1	Трофименко П.І., Трофименко Н.В., Оптимізація сівозмін та впорядкування радіаційно-забрудненої ріллі з використанням ГІС-технологій // Землепорядний Вісник .– К., 2012. – Вип. № 6. – С. 25 - 29.	Нестерчук І.К. Оптиміальне співвідношення природних та господарських угідь Житомирської області у контексті сталого розвитку. // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління сталим розвитком територій в контексті світового досвіду» .– Сімферополь, 2012 .– С. 68 – 72.
2	Нестерчук І.К. Роль цифрової карти в регіональному геоecологічному аналізі // Вісник геодезії та картографії: Наук. вироб. журнал .– К., 2012. – Вип. 5. – С. 22 – 28.	Нестерчук І.К. Ландшафтно-типологічна структура території Житомирської області // Збірник матеріалів I-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування» .– Івано-Франківськ, 2012 .– С.82-83.
3	Нестерчук І.К., Трофименко П.І., Трофименко Н.В. Оптиміальне співвідношення природних та господарських угідь Житомирської області у контексті сталого розвитку // Часопис картографії: Зб. наук. праць КНУ ім. Тараса Шевченка .– К., 2012 .– Вип. 4 .- С. 94 -101.	Нестерчук І.К. Коефіцієнт антропогенної перетвореності ландшафтних регіональних структур Житомирської області Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і практика сучасного природознавства». – Херсон, 2011. – С.111-113.
4	Трофименко П.І., Трофименко Н.В., Нестерчук І.К. Формування оптимальних розмірів та структури посівних площ сільськогосподарських підприємств як запорука раціонального землекористування: Вісник ЖНАЕУ. – Житомир, 2012. – Вип. №2 (29) т-2 С. 435-445.	
5	Нестерчук І.К. До питання картографування геоecологічного стану ландшафтних комплексів Житомирської області // Часопис картографії: Зб. наук. праць КНУ ім. Тараса Шевченка .– К., 2011.– Вип. 3.- С.113 -124.	
6	Нестерчук І.К. Геоecологічна оцінка території та схема геоecологічного районування є передумовою регіонального управління розвитком території // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія, Географія .– К., 2011. – Вип. 59. – С. 18 – 23.	

Використані джерела інформації

1. Шищенко П. Г. Принципы и методы ландшафтного анализа в региональном проектировании / П. Г. Шищенко. - К. : Фитосоциоцентр, 1999. – 284 с.
2. Bartkowski T. Zastosowania geografii fizycznej / T. Bartkowski. - Warszawa : PWN, 1974. - 350 с.
3. Bersch J. Landschaft Analyse. Teil II / J. Bersch. – Potsdam :[s. l.], 83 S.
4. Haase G. Landschaftsökologische Detailuntersuchungen und naturräumliche Gliederung / G. Haase // *Pet. Mitt. Geogr.* – 1964. - № 1/2(108). – S. 8-30.
5. Neef E. Topologische und chorologische Arbeitsweisen in der Landschaftsforschung / E. Neef // *Pet. Mitt. Geogr.* – 1963. - № 4(107). – S. 249-259.
6. Денисик Г. И. Техногенные ландшафты Подольских Толтр, их структура и классификация / Г. И. Денисик // *Физ. география и геоморфология.*- 1981.- Вып. 25.- С.60-65
7. Докучаев В. В. Учение о зонах природы / В. В. Докучаев. – М. : Географгиз, 1948. – 64 с.
8. Исаченко А. Г. Физико-географические аспекты территориальных планировок / А. Г. Исаченко // *Географо-экологические аспекты экономического и социального планирования : сб. науч. трудов [к VII съезду о-ва, Фрунзе-80] / Геогр. о-во СССР АН СССР ; редкол.: В. С. Жекулин (отв. ред.) и др.]. - Л., 1980. – С. 130-136.*
9. Исаченко А. Г. Экологический потенциал ландшафта / А. Г. Исаченко // *Изв. ВГО.* – 1991. – Т. 123, вып. 4. – С. 305-315.
10. Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР. Киевское Приднепровье / [А. М. Маринич, М. М. Паламарчук, В. С. Давыдчук и др.] ; отв. ред. А. М. Маринич, М. М. Паламарчук ; АН УССР, Отд-ние географии Ин-та геофизики им. С. И. Субботина, Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К. : Наук. думка, 1988. - 175,[1] с. : ил., карт.
11. Національний атлас України [Карті] / НАН України ; уклад. та підгот. до друку ДНВП «Картографія» ; відп. ред. Л. М. Веклич. — М-би різні. — К. : ДНВП «Картографія», 2007. — 1 атл. (435, [4] с.) : кольор., іл., портр. ; 48 x 33 см, в обкл.
12. Рекомендации по ландшафтному обоснованию природоохранных систем земледелия / [под ред. Н. И. Волковой, В. К. Жучковой, В. А. Николаева]. – М. : ВАСХНИЛ, 1990. – 61 с.
13. Солнцев В. Н. Системная организация ландшафтов : проблемы методологии и теории / В. Н. Солнцев. - М. : Мысль, 1981. - 239 с.